

Deloitte.

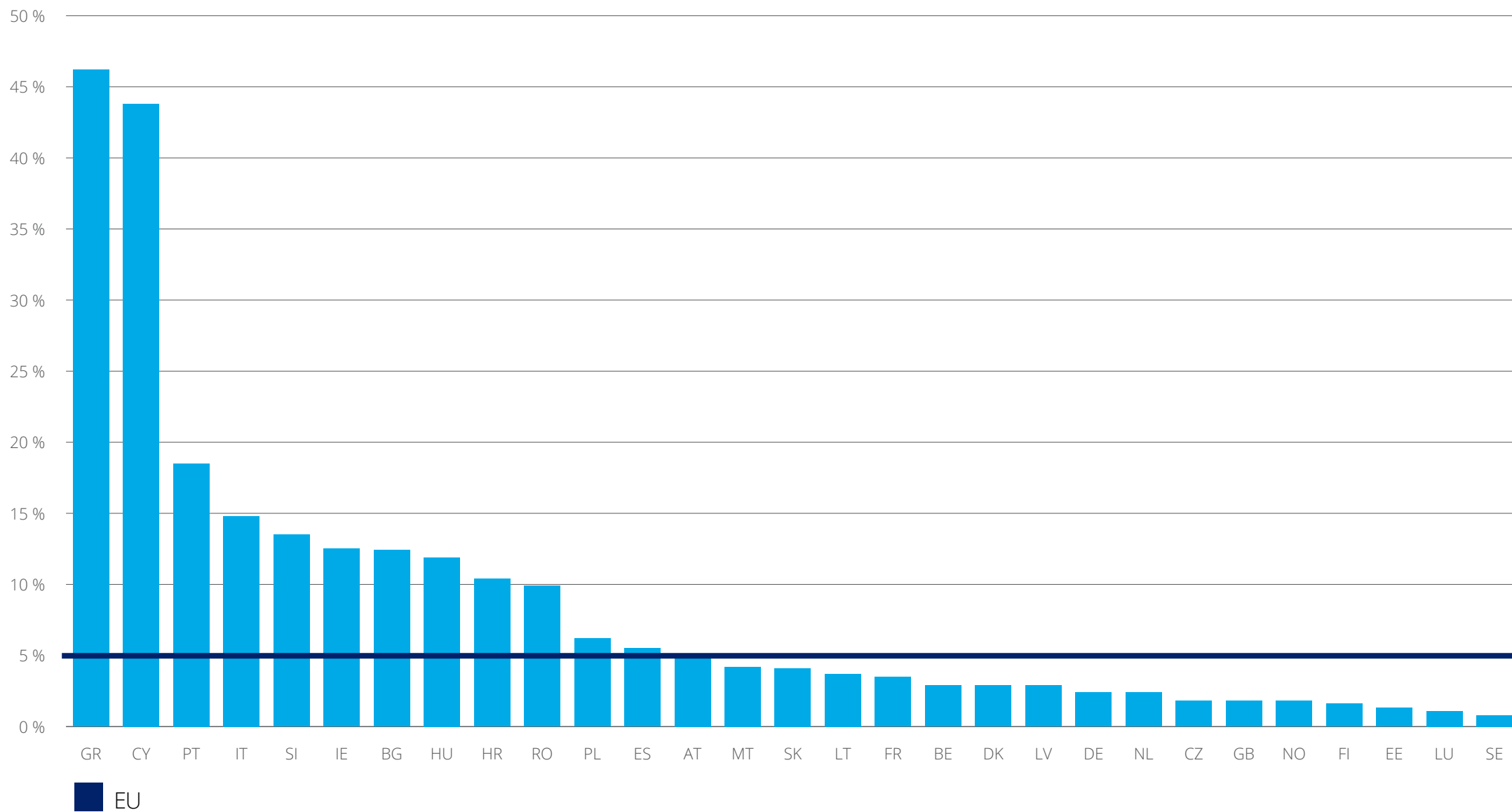
**Nesplacené úvěry
a jak na ně dle pokynů ECB**

Nesplacené úvěry a jak na ně dle pokynů ECB

Nesplacené úvěry (NPL = Non Performing Loans) představují problém mnoha evropských bank, Evropská centrální banka (ECB) proto vydala pokyny s cílem poskytnout bankám návod, jak tyto problémy řešit.

Je všeobecně známo, že se evropský bankovní sektor dlouhodobě potýká s vysokým podílem nesplacených úvěrů. Výsledky zátěžového testu EBA zveřejněné v červenci 2016 opakovaně upozornily na problém NPL, které v absolutním objemu dosáhly úrovně přibližně 1,1 bilionu EUR, přičemž průměrný podíl NPL na celkovém portfoliu úvěrů dosáhl 5,7 % (téměř třikrát více ve srovnání s USA nebo Japonskem). Úroveň NPL se značně liší v jednotlivých zemích EU – viz obrázek č. 1

Obrázek č. 1 – Podíl NPL v jednotlivých zemích ke konci března 2017

Zdroj: EBA Risk dashboard.

Vysoký podíl NPL vnímá ECB jako významnou hrozbu pro bankovní sektor, neboť NPL vážou bankovní kapitál a likviditu bez zajištění návratnosti, snižují ziskovost bank a ohrožují fungování jejich obchodních modelů. Uvedené dopady negativně ovlivňují bankovní sektor a oslabují jeho schopnost financovat evropské hospodářství.

ECB se problematice NPL věnovala rovněž v rámci svých předchozích aktivit, jako bylo např. AQR (Asset Quality Review) a zátěžový test (ST) v podobě komplexního plošného šetření v roce 2014. V roce 2015 byla zřízena pracovní skupina, jejímž hlavním cílem byla analýza vývoje NPL a hledání způsobů, jak se s touto problematikou vypořádat. Výsledkem činnosti uvedené pracovní skupiny je vydání obsáhlých pokynů (Pokyny, Guidance to banks on non-performing loans) v březnu 2017, které bankám slouží jako návod k řízení NPL s cílem jejich snižování nejen ze

strategického ale i operačního a dalších hledisek. Pokyny dále prohlubují harmonizaci v oblasti regulace a sjednocují definice NPL a aktiv s úlevou (Forborne or Foreclosed Assets). Cílem je akceptace těchto Pokynů napříč celou bankovní unií, což by mělo přispět k urychlení rozvoje sekundárního trhu s NPL a výraznému zvýšení jeho likvidity.

Nedodržení Pokynů může vyvolat zásah ze strany orgánů dohledu

Pokyny jsou určeny především významným bankovním institucím pod přímým dohledem ECB. ECB považuje některé kapitoly (např. strategie a řízení) za klíčové pro banky s vysokým podílem NPL. Za zmínku stojí, že Pokyny definují vysoký podíl NPL jako úroveň výrazně převyšující evropský průměr.

Ačkoli Pokyny mají povahu nezávazného doporučení a jejich dodržování není právně vymahatelné, jejich nerespektování může vyvolat

opatření orgánů dohledu např. ve formě vyššího kapitálového požadavku uplatněného v rámci Pilíře 2 (Supervisory Review and Evaluation Process resp. SREP). ECB předpokládá, že implementace bude probíhat ve střednědobém časovém horizontu, a proto očekává, že banky budou související nástroje a opatření realizovat postupně a v těsné spolupráci s JST (Joint Supervisory Team). ECB si je rovněž vědoma potřeby vzájemné koordinace a spolupráce s dalšími zúčastněnými stranami a institucemi, jako je EBA, Evropská komise, národní orgány dohledu, orgány justice a dalšími.

Struktura Pokynů

Pokyny respektují životní cyklus řízení NPL a zahrnují šest kapitol a sedm příloh, ve kterých jsou obsaženy příklady osvědčených postupů týkajících se NPL a související problematiky zajištění atd.

Strategie řízení NPL

ECB očekává, že banky zpracují důkladnou strategii řízení jejich NPL, která bude obsahovat alespoň následující kapitoly:

- Strategické předpoklady a sebehodnocení – dopady do kapitálu, zohlednění v ICAAPu, nastavení procesu snižování NPL v případě bank s nedostatečnou kapitálovou rezervou a nízkou ziskovostí.
- Vývoj a implementace strategie – analýza strategických možností, poměrování s mezinárodními a historickými hodnotami, stanovení krátkodobých (1 rok) a střednědobých (3 roky) cílů, plán implementace nástrojů snižování NPL a reporting JST.
- Udržení a aktualizace strategie – pravidelná kontrola, podávání zpráv o cílech a efektivitě opatření, integrace do obchodního plánu a systému řízení rizik.

Řízení NPL

Pokyny rovněž vyžadují zavedení důsledného dohledu nad všemi procesy, které se týkají řízení NPL, jedná se zejména o:

- Řízení a rozhodování – schválení strategie, nastavení cílů, vnitřní kontroly atd.
- Operační model NPL – samostatné a specializované vymáhací útvary pro různé fáze životního cyklu NPL s jasně vymezenými hranicemi předávání případů mezi těmito útvary.
- Kontrolní rámec – definice rolí, povinností a zásad nakládání s NPL.
- Monitorování NPL – nastavení rámce KPI pro sledování průběhu procesu vymáhání.
- Systém včasného varování – automatizovaný výpočet relevantních ukazatelů nejméně na měsíční bázi samostatně pro každé portfolio s omezenými možnostmi zásahů managementu.

Aktiva s úlevou (forbearance)

Pokyny obsahují obecné zásady definující smysluplná a životaschopná řešení některých pohledávek v selhání:

- Životaschopnost – definice životaschopnosti s rozlišením mezi dlouhodobými a krátkodobými možnostmi.
- Soulad řízení aktiv s úlevou s hodnocením efektivity – povinné hodnocení efektivity, používání standardních produktů a rozhodovacích procesů při řízení aktiv s úlevou, zvažování alternativních možností vymáhání.
- Zveřejnění úvěrové kvality aktiv s úlevou.

Kategorizace NPL

Cílem Pokynů je posílení další harmonizace definic NPL v rámci SSM, zejména pokud jde o:

- Důsledné uplatňování regulační definice NPE (Non Performing Exposure podle EBA ITS) a identifikace aktiv s úlevou na úrovni ESKK a ESSO.
- Maximální sladění regulačních a účetních definic týkajících se selhání, znehodnocení a dalších termínů používaných v oblasti NPL (nejen s ohledem na nadcházející přechod z IAS 39 na IFRS 9).
- Zveřejňování informací včetně odsouhlasení odchylek mezi účetní a regulační expozicí a zveřejnění předpokladů, které jsou základem definice znehodnocených aktiv.

Zásady znehodnocení aktiv a odpisu pohledávek

Pokyny dále stanoví pravidla pro:

- Individuální a portfoliový odhad opravných položek.
- Další aspekty oprávkování a odpisu pohledávek, např. pro finanční záruky a úvěrové přísliby, spouštěcí faktory a indikátory pro uznání ztrát ze znehodnocení (UTP resp. unlikely-to-pay).
- Dokumentování, hlášení a zveřejňování, např. dokumentace úrovně ztrát ze selhání (LGD) a míry návratnosti.

Ocenění nemovitého majetku

Pokyny specifikují kritéria pro ocenění nemovitého majetku:

- Řízení, postupy a kontroly - nezávislé kontrolní procesy, kritéria pro použití ocenění, skupiny nezávislých odhadců.
- Frekvence a metodika oceňování - roční aktualizace ocenění, spouštěče přecenění, stanovení tržní ceny za daných podmínek, rekonstruovatelnost procesu ocenění.
- Ocenění vyloučených aktiv - aktivní politika prodeje dostavěných nemovitostí, vyjádření neschopnosti prodat vyloučená aktiva s akceptovatelnou slevou.
- Samostatné zveřejňování informací o zajištění k NPL a vyloučeným aktivům.

Závěr a doporučení

Vzhledem k potenciálně negativnímu dopadu na vybrané evropské banky bude důležité, jak trh přijme úsilí ECB o harmonizaci problematiky NPL v bankovní unii a do jaké míry mohou tyto Pokyny dále přispět k iniciativě zlepšování bankovních bilancí v celoevropském měřítku. ECB oznámila, že do budoucna plánuje klást větší důraz na včasnost a objem oprávek a odpisy aktiv a v tomto smyslu dále doplňovat stávající dokument.

Na základě předchozích zkušeností pokládáme za vhodné, aby se banky důkladně seznámily s hlavními požadavky Pokynů, posoudily, v čem se liší jejich aktuální strategie, procesy, systémy a nástroje v oblasti řízení a snižování NPL a provedly jejich aktualizaci.

Kontakty

David Batal
Partner
+420 603 196 371
dbatal@deloittece.com

Ondřej Veselovský
Director
+420 733 161 527
oveselovsky@deloittece.com

David Jurčík
Director
+420 604 210 586
djurcik@deloittece.com

Martin Burjanek
Manager
+420 739 685 487
mburjanek@deloittece.com

Tomáš Čadil
Manager
+420 735 701 489
tcadil@deloittece.com

Deloitte.

„Deloitte“ je značkou, pod níž desítky tisíc zkušených odborníků v nezávislých firmách po celém světě spolupracují při poskytování auditorských, konzultačních, právních a finančně poradenských služeb, služeb z oblasti řízení rizik a daňových a souvisejících služeb vybraným klientům. Tyto firmy jsou členy Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou („DTTL“). Každá z členských firem DTTL nabízí služby v určité zeměpisné oblasti a podléhá zákonům a profesním předpisům země nebo zemí, v nichž působí. Každá členská firma DTTL má odlišnou strukturu, která odpovídá národním právním řádům, nařízením, obvyklým postupům a respektuje další faktory a která umožňuje poskytování odborných služeb na konkrétních územích prostřednictvím dceřiných a přidružených společností, případně dalších spřízněných subjektů. Jednotlivé členské firmy DTTL neposkytují veškeré služby, přičemž některé služby nemohou být použity pro ověření klientů z hlediska pravidel a předpisů veřejného účetnictví. DTTL a její členské firmy jsou samostatnými a nezávislými právními subjekty, které si nemohou navzájem ukládat povinnosti. DTTL a každá z jejich členských firem nesou pouze odpovědnost za vlastní konání či pochybení, nikoli za konání či pochybení ostatních členských firem. Společnost DTTL (dále též jako „Deloitte Global“) klientům služby neposkytuje.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, poradenství, právního a finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a související služby klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích má společnost Deloitte světové možnosti a poznatky a poskytuje svým klientům, mezi něž patří čtyři z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®, vysoce kvalitní služby v oblastech, ve kterých klienti řeší své nejkompexnější podnikatelské výzvy. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 244 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, kontaktujte nás prostřednictvím sociálních sítí Facebook, LinkedIn či Twitter.

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejích členských firem či jejich spřízněných podniků (souhrnně „sít společností Deloitte“) jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady a služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na Vaše finance či podnik, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem. Žádný subjekt v rámci sítě společností Deloitte nenesou odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této komunikace.